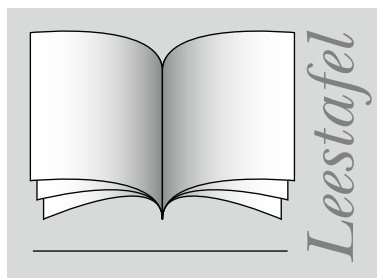

Praktijkopvattingen van nu en beelden van toen

Hoewel ons artikel de indruk lijkt te wekken van veranderingen in de tijd, betreft het op geen enkele manier historisch onderzoek. Het gaat om opvattingen van de huidige generatie huisartsen. Uiteraard zijn er verschillen in de onderzochte groep. Ook in de waardering van het verleden. Die verschillen zijn o.a. gerelateerd aan uiteenlopende praktijkervaringen, de tijd en aard van de genoten opleiding, tijdsgebonden beroepsidealen en dergelijke. Voor zover er in het artikel suggesties worden gedaan ten aanzien van veranderingen in de tijd, betreft dat dus steeds veranderingen zoals die gepercipieerd worden door de geïnterviewde artsen. Het is hun perceptie van het heden in vergelijking met het verleden. Daarbij zal de ene arts een ander beeld hebben van het verleden dan de ander. Dat geldt evenzeer voor hun perceptie van de maatschappelijke omstandigheden waarin ze werken en de invloed daarvan op hun praktijk. Aanleiding voor het onderzoek was, precies zoals Spreeuwenberg veronderstelt, de idee dat externe maatschappelijke druk de praktijkbeoefening negatief zou beïnvloeden. Dat thema

is dan ook uitdrukkelijk aan de orde gesteld. Alleen niet op de wijze zoals Spreeuwenberg die voorstelt, door er rechtstreeks naar te vragen. De benadering was meer indirect door de aandacht te richten op morele problemen die de huisartsen ervaren in reactie op veranderingen in hun maatschappelijke omgeving. Dat laatste past ook beter bij de gekozen onderzoeksmethode van Grounded Theory, die met voorbijgaan aan de veronderstellingen van de onderzoekers vooral de uiteenlopende percepties van de onderzochten zelf in beeld wil brengen. Op grond daarvan constateerden wij dat de manier waarop huisartsen zoals Spreeuwenberg het noemt frustratie ervaren, in sterke mate bepaald wordt door uiteenlopende percepties van het begrip praktijk en door inderdaad mogelijk nogal eenzijdige benaderingen van hun vak. Over het gegeven dat deze benaderingen hen prima in staat blijken te stellen op een voor hen passende manier te reageren op de veranderingen in de zorg, hebben wij overigens geen moreel oordeel willen vellen. Dat punt staat uiteraard open voor discussie.

Tessa van Dijk, Hans van Dartel en Margot de Waal

Gemert G van. *Zorgzaamheid organiseren voor mensen met een verstandelijke beperking.* Assen, Van Gorcum 2012. 124 blz. ISBN: 9789023247302. Prijs: € 22,95.

Gijs van Gemert is manager in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking bij Sherpa Consult; daarvoor was hij hoogleraar Gehandicaptenzorg aan de RU in Groningen. Een carrière op het snijvlak van theorie en praktijk. Deze combinatie vindt zijn weerslag in het boek *Zorgzaamheid organiseren* waarin Van Gemert een praktijkthe-

orie beschrijft, een verzameling van ideeën over goede zorgverlening, beschreven vanuit de vraag hoe je goed zorgt voor kwetsbare mensen die levenslang afhankelijk zijn van de ondersteuning door anderen.

Het antwoord is eenvoudig: door zorgzaam te zijn, zodat mensen met een verstandelijke beperking kunnen leren leven met, ondanks of misschien wel dankzij hun beperking. Zorgzaamheid is een 'warmbloedig' begrip, het weerspiegelt verbondenheid met de cliënt. Die verbondenheid komt volgens Van Gemert tot uitdrukking langs 3 wegen: door duidelijkheid te scheppen (door het opstellen van persoonlijke ondersteuningsplannen), door respectvol en aandachtig te communiceren en tot slot, door opmerkzaam te zijn, attent te zijn op het onverwachte.

Zorgverlening aan mensen met een verstandelijke beperking wordt verleend vanuit een bedrijf, een organisatie gedreven door 'zakelijke', minder warmbloedige,

uitgangspunten als werkroosters, indicaties en protocollen. Het boek *Zorgzaamheid organiseren* is doorspekt van de vraag hoe je zorgzaamheid op een verantwoorde manier kunt organiseren, zodanig dat het blijft gaan om respectvolle ondersteuning, 'mèt aaniens des persoons'. De kwaliteit van deze ondersteuning is sterk afhankelijk van de professionaliteit en het vakmanschap van de zorgverlener. De wijze waarop de zorgverlener volgens Van Gemert een goede professionele relatie kan aangaan, waarom professionaliteit niet hetzelfde is als vakmanschap en hoe een kwetsbare opstelling de basis kan vormen voor zorgzame ondersteuning lees je in dit boek.

Een aanrader, voor iedereen die op zoek is naar praktische handvatten voor de organisatie van zorgzaamheid voor de kwetsbare medemens.

Dr Maaïke Hermesen

Dichterbij Kennis@, Tranzo, Tilburg University